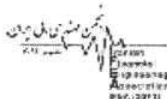

ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی در بانک‌ها

تدوین و گردآوری:
دکتر حمیدرضا کردلویی
پیام نوری دوآبی
اسماعیل شمسیان

سرشناسه	گردلویی، حمیدرضا، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی در بانکها/ تدوین و گردآوری حمیدرضا گردلویی، پیام نوری دوابی، اسماعیل شمسین؛ آبرای انجمن مهندسی مالی ایران.
مشخصات نشر	تهران : ترمه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۲۲۴ ص.: جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۵۶۳-۹
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
موضوع	بانک و بانکداری - ایران - مدیریت ریسک
موضوع	Risk management -- Banks and Banking -- Iran
موضوع	مدیریت ریسک مالی - ایران
موضوع	Financial risk management -- Iran
موضوع	نقدینگی بانک - ایران
موضوع	Bank liquidity-- Iran
موضوع	اعتبار
موضوع	Credit
موضوع	وام های بانکی
موضوع	Bank loans
شناسه افزوده	نوری، آ.، پیام، ۱۳۶۷ -
شناسه افزوده	شمسین، اسماعیل، ۱۳۶۱ -
شناسه افزوده	انجمن مهندسی مالی ایران
رده بندی کنگره	HG ۱۶۱۱/۱۱ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	۳۳۲/۰۶۸۱
شماره کتابشناسی ملی	۲۸۱۵۶۰

نام کتاب:	ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی در بانکها
تدوین و گردآوری:	دکتر حمیدرضا گردلویی - پیام نوری دوابی - اسماعیل شمسین
صفحه آرای:	انتشارات ترمه
طراح جلد:	پیام نوری دوابی
نوبت چاپ:	چاپ اول شهریور ۱۳۹۵
ناشر:	انتشارات ترمه
تیراژ:	۵۵۰ نسخه
چاپ و صحافی:	رسام - چاوش
قیمت:	۱۷۰,۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۵۶۳-۹

آدرس ناشر: تهران - خ انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۸۶، طبقه دوم، واحد ۸

تلفن: ۶۶۹۶۱۸۰۴ - ۶۶۹۶۱۷۶۹

دفتر فروش انتشارات ترمه و مرکز فروش شهرستانها:

تهران - خ انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۸۶، طبقه اول، واحد ۴

تلفن: ۶۶۹۵۷۰۲۱ - ۶۶۴۸۱۵۱۴

فکس: ۶۶۹۵۷۱۲۰

برای اطلاع از نحوه خرید اینترنتی انتشارات ترمه به وبسایت ما به آدرس زیر مراجعه فرمایید.

Info @ termehbook.ir www.termehbook.ir

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کل یا جزء، به هر صورت

اچاپ، کپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است

پیش در آمد انجمن مهندسی مالی ایران

علم مالی از جمله علوم نوظهور تحت عنوان علم کار با بازارهای مالی نظیر بازار پول و سرمایه قلمداد شده است بطوری که در بازار پول، بانک محوری و نقش آن در اقتصاد، بسیار حائز اهمیت است. در علوم بانکداری، توجه به ریسک به ویژه ریسک اعتباری و نقدینگی و مدیریت آن‌ها به عنوان مهم‌ترین متغیر تصمیم‌گیری اقتصادی تلقی می‌گردد که با درک و شناخت علم مالی این امر اجرایی می‌شود. علم مالی در آغازین روزهای گروه‌بندی اقتصاد بین‌الملل تحت عنوان اقتصاد کشورهای پیشرفته با معرفی نظریه نوین پرتفوی توسط هری مارکوویتس در سال ۱۹۵۲ و رسماً در سال ۱۹۵۶، از اقتصاد منترع و در کسب و کار ظهور و حضور پیدا کرد و همراه با شکل‌گیری گروه‌بندی متفاوتی از اقتصاد نظیر اقتصاد تازه صنعتی شده در دهه ۸۰ میلادی، اقتصاد نوظهور در دهه ۹۰ میلادی، اقتصاد دانش‌بنیان در هزاره سوم (نیمه دوم دهه ۹۰ میلادی و نیمه اول دهه ۲۰۰۰ میلادی) توسعه و تامل یافت. مدل قیمت‌گذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (CAPM) توسط شارپ و لینیتر و در ادامه معرفی نظریات، فرضیات، رویکردها، پارادایم‌ها و مدل‌های مختلف حاصل این تحول بنیادین در علم نوظهور مالی، به است. این امر در دهه‌های آخر هزاره دوم و با ورود به هزاره سوم، شتاب و شکل متفاوت‌تری پیدا کرد و در حوزه بانکداری، کارکردهای این علم متمایز شده است و موجب افزایش کارایی و کارآمدی بانک‌ها و همچنین تخصیص شدن فعالیت‌های این حوزه شده که از جمله آن می‌توان به بانکداری شرکتی، بانکداری سرمایه‌گذاری، بانکداری شخصی و امثالهم اشاره نمود.

در کشور ما علی‌رغم وقفه قابل توجه به دلیل ویژگی‌ها و جایگاه بازار مالی در ایران نیز همگام با این تحولات، دانش مالی در ادبیات علمی و جایگاه آن در کسب و کار، به‌ویژه در حوزه بانکداری رونق پیدا کرد. از جمله این پیشرفت‌ها در عرصه حرفه‌ای، علمی و نهادهای اخلاق‌مدار، ظهور انجمن‌های علمی، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و پژوهشی و فعالیت آن‌ها در این عرصه بوده است. انجمن مهندسی مالی ایران، در سال ۱۳۹۱ با مأموریت، اهداف و وظایف تعریف شده، فعالیت خود را آغاز نمود و کسب مرجعیت علمی را از طریق حضور فعال و کارکرد متفاوت در حوزه مالی با بهره‌گیری و تعامل با علوم دیگر نظیر اقتصاد، مهندسی، ریاضیات، علوم فیزیک، روانشناسی، جامعه‌شناسی، آمار، کامپیوتر، فناوری اطلاعات و نظایر آن‌ها را با تمرکز بر نقش‌آفرینی در بازارهای مالی اعم از بازار پول و سرمایه، هدف‌گذاری و در کانون توجه خود قرار داده است. از جمله مهم‌ترین فعالیت‌های انجمن مهندسی مالی ایران هدف‌گذاری تولید، چاپ و نشر کتب معتبر علمی و

کاربردی در حوزه مالی است، که تاکنون بیش از ۲۰ عنوان کتاب را با پشتیبانی و حمایت خود به جامعه علمی و حرفه‌ای حوزه مالی کشور عرضه نموده است. در حال حاضر مشارکت و حمایت مالی و معنوی از مجموعه کاربردی تحت عنوان «ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی در بانک‌ها» توسط پژوهشگران توانمند آقایان دکتر حمیدرضا کردلویی، پیام نوری دوآبی و اسماعیل شمسیان تدوین شده است و در دستور کار خود قرار داده است که فعالیتی ارزشمند تلقی می‌گردد.

در خاتمه انجمن مهندسی مالی ایران به عنوان یکی از انجمن‌های علمی و پژوهشی برتر کشور، ضمن توصیه به اساتید، پژوهشگران، دانشجویان و فعالان بازار مالی به مطالعه این مجموعه ارزشمند، از اساتید و محققانی که مسئولیت و مدیریت تدوین مجموعه حاضر را عهده‌دار هستند، قدردانی نمود و آمادگی خود را در جهت همکاری و پشتیبانی از آثار علمی اساتید و اندیشمندان و پژوهشگران حوزه مالی اعلام می‌دارد.

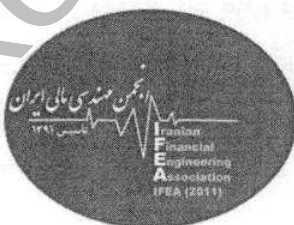
تلفن تماس: ۸ و ۰۲۱-۴۴۰۵۰۶۵۷

نمبر: ۰۲۱-۴۴۰۵۰۶۵۹

آدرس الکترونیکی: F.Conference92@gmail.com

آدرس وبسایت اینترنتی: www.ifea-fr.com

انجمن مهندسی مالی ایران

مقدمه مؤلفان

نظام‌های اقتصادی مبتنی بر بانک و بسیاری از کشورهای در حال توسعه تا حد زیادی اثرپذیر و اثرگذار از بانک‌ها هستند. از این رو ریسک‌های اقتصادی و ریسک‌های سیستمی می‌توانند بر بانک‌ها به عنوان بزرگترین و مهمترین واسطه‌های مالی اثرات قابل توجهی داشته باشند و به همین شکل این نهاد مالی نیز مجموعه اقتصاد را با ایجاد فرکانس‌های مختلف مواجه خواهد ساخت. سرایت‌پذیری تلاطمات بازار که امروزه از مباحث مورد پژوهش حوزه‌های مالی و اقتصاد است همواره نقش قابل توجه بانک‌ها را مورد توجه خاص قرار داده است.

عامل دیگر که اهمیت عنایت ویژه به صنعت بانکی را پررنگ‌تر نموده است وجود پدیده یورش در این صنعت حساس است که پذیرش یا در نظر نگرفتن ریسک‌های مستتر در کسب و کار بانک پیامدهای جان‌ناپذیری را در جامعه و حتی نیل به بحران را به دنبال خواهد داشت. نکته حائز اهمیت دیگر که توجه خاص را به مخاطرات بانکداری مبذول می‌دارد این صنعت در سراسر جهان، پیشرفت‌های روزافزون فناوری اطلاعات در آن است. از این رو ریسک‌های اساسی مندرج در مباحث و سرانجام بانکی که در رأس آنها ریسک نکول است مورد توجه قرار می‌گیرد.

ریسکی که بیش از شصت درصد فعالیت بانک‌های تجاری را در مخاطره قرار میدهد، همچنین ناتوانی بانک در ایفای تعهدات را به عنوان دومین مخاطره در نظر می‌گیرند که به این دو مقوله مهم در این مجلد پرداخته شده.

آنچه گردآوری، ترجمه و تدوین گردیده است به همت و راهنمایی صاحبان قلم و معلمانی بوده است که راهگشای شاگردان حقیر خویش بوده‌اند. نکات ارزنده این مجموعه را برداشتی از معلمان ذی ارزش است و کاستی‌های آن ناشی از نقص قلم و دانش نویسندگان بوده است. در خاتمه از پژوهشگران و متخصصان اقتصاد، مالی و بانکداری استدعا داریم تا نقاط ضعف این چند برگ را به آدرس‌های الکترونیکی ذیل برای نویسندگان گوشزد نمایند.

دکتر حمیدرضا کردلوئی - عضو انجمن مهندسی مالی ایران

Hamidrczakordluei@gmail.com

اسماعیل شمسیان - عضو انجمن مهندسی مالی ایران

Smaeilshamsiyan@yahoo.com

پیام نوری دوآبی - عضو انجمن مهندسی مالی ایران

Payam.noori59@yahoo.com

۱	فصل اول: بانکداری
۱-۱	۱- پیشینه تاریخی بانکداری
۲-۱	۲- آشنایی با بانکداری
۳-۱	۳- تقسیم‌بندی بانک‌ها
۴-۱	۴- شبکه بانکی کشور
۵-۱	۵- منابع و مصارف وجوه در بانک
۶-۱	۶- اجزای شاخص وجوه
۷-۱	۷- مدارف وجوه (دارایی‌ها)
۸-۱	۸- عملیات بانکی
۸-۱-۱	۱- تجهیز منابع پول
۸-۱-۲	۲- تخصیص منابع پول (تسهیلات اعطایی بانکی)
۸-۱-۳	۳- خدمات بانکی
۸-۱-۳-۱	۱- فعالیت‌های زیر خدای ترانه بانک
۸-۱-۳-۲	۲- خرید و فروش اوراق بهادار
۸-۱-۳-۳	۳- خرید و فروش سکه و ارز
۸-۱-۴	۴- سرمایه‌گذاری مستقیم
۳۵	فصل دوم: ریسک
۱-۲	۱- مفاهیم و مبانی ریسک
۲-۲	۲- تاریخچه مدیریت ریسک
۳-۲	۳- ضرورت و اهمیت ریسک
۴-۲	۴- مدیریت ریسک
۵-۲	۵- فرایندهای مدیریت ریسک
۶-۲	۶- رویکرد مدیریت ریسک
۷-۲	۷- رویکردها و ابزارهای مدیریت ریسک در بانک
۸-۲	۸- اهمیت ریسک در بانکداری
۹-۲	۹- ریسک در بانکداری اسلامی
۱۰-۲	۱۰- تفاوت ریسک در بانکداری اسلامی و بانکداری متعارف
۱۱-۲	۱۱- ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی بانک‌های اسلامی و غیراسلامی
۱۲-۲	۱۲- سازمان و ساختار مدیریت ریسک در بانک‌ها
۱۳-۲	۱۳- رابطه بین انواع ریسک
۱۴-۲	۱۴- ارتباط بین ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی

۸۳	۱۵-۲- انواع ریسک در بانکداری
۹۰	۱-۱۵-۲- ریسک‌های مالی در بانکداری بدون ربا
۹۵	۲-۱۵-۲- ریسک‌های مالی خاص بانکداری اسلامی
۱۰۲	۱۶-۲- زمینه بروز ریسک در بانک‌ها
۱۰۴	۱۷-۲- پیامدهای مدیریت ریسک
۱۰۵	۱۸-۲- شاخص‌های ریسک
۱۰۹	۱۹-۲- اجزای ریسک اعتباری
۱۱۰	۱-۱۹-۲- ریسک نکول و ریسک تغییر رتبه
۱۱۱	۲-۱۹-۱- ریسک به عنوان پیشامدی غیرمنتظره و ریسک در معرض خطر
۱۱۱	۳-۱۹-۲- مخاطرات اعتباری و ریسک وصول
۱۱۳	۲-۱۹-۲- طبقه‌بندی دارایی‌ها
۱۱۴	۲-۱۹-۲- طبقه‌بندی دارایی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در ایران
۱۱۶	۲-۱۹-۲- طبقه‌بندی ریسک‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در سایر کشورها
۱۱۷	فصل سوم: مطالبات غیر جاری
۱۱۹	۱-۳- مطالبات بانکی
۱۲۰	۲-۳- اهمیت مطالبات معوق بانک‌ها
۱۲۳	۱-۲-۳- تحلیل مکانیزم اثرگذاری مطالبات معوق
۱۲۳	۳-۱-۲-۳- آثار مطالبات معوق بر کل اقتصاد
۱۲۴	۳-۱-۲-۳- آثار مطالبات معوق بر متغیرهای کلان بازارهای کشور
۱۲۵	۳-۱-۲-۳- آثار مطالبات معوق در سطح بانک‌ها
۱۲۷	۳-۳- مشکلات سیستم بانکی در اثر افزایش میزان مطالبات معوقه
۱۲۸	۳-۴- علل و عوامل مطالبات معوق
۱۲۹	۳-۵-۱- علل و عوامل مطالبات معوق در جهان
۱۳۱	۳-۵-۱- علل و عوامل مطالبات معوق در ایران
۱۳۴	۳-۵-۲- نقش وام‌گیرندگان در افزایش مطالبات معوق
۱۳۵	۳-۵-۳- تأثیر شرایط و تغییرات بین‌المللی در بالا رفتن مطالبات معوق بانک‌ها
۱۳۵	۳-۶- راهکارهای کاهش مطالبات معوق
۱۴۴	۳-۷- مطالبات معوق بانکی، رکود و ورشکستگی
۱۴۷	فصل چهارم: ریسک اعتباری
۱۴۹	۱-۴- ریسک اعتباری در بانک
۱۵۱	۲-۴- تاریخچه ریسک اعتباری
۱۵۲	۳-۴- اهمیت و ضرورت سنجش ریسک اعتباری
۱۵۴	۴-۴- مدیریت ریسک اعتباری

۱۵۵	۵-۴- عناصر تشکیل دهنده‌ی مدیریت ریسک اعتباری
۱۵۶	۴-۶- شاخص‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری
۱۵۸	۴-۷- روش‌های محاسبه ریسک اعتباری
۱۶۰	۴-۷-۱- نگرش استاندارد شده در مورد ریسک اعتباری
۱۶۰	۴-۷-۲- نگرش مبتنی بر نرخ‌بندی داخلی
۱۶۳	فصل پنجم: ریسک نقدینگی
۱۶۵	۵-۱- ریسک نقدینگی در بانک
۱۶۷	۵-۲- مدیریت ریسک نقدینگی
۱۷۳	۵-۳- ضرورت مدیریت ریسک نقدینگی
۱۷۵	۵-۴- انواع ریسک نقدینگی
۱۷۶	۵-۴-۱- ریسک نقدینگی مربوط به تأمین وجوه
۱۷۸	۵-۴-۲- ماهیت مشکلات مربوط به تأمین مالی
۱۷۹	۵-۴-۳- ریسک نقدینگی داخلی
۱۸۰	۵-۵- فرآیند مدیریت ریسک نقدینگی
۱۸۰	۵-۵-۱- رعایت الزامات اساسی مدیریت ریسک نقدینگی
۱۸۳	۵-۵-۲- اتخاذ رویه‌های اندازه‌گیری و راقبیت محدود نمودن ریسک نقدینگی
۱۸۵	۵-۵-۳- پیش‌بینی سناریوهای مختلف برای مدیریت ریسک نقدینگی
۱۸۸	۵-۵-۴- تدوین برنامه احتیاطی برای مواجهه با شرایط بحرانی
۱۸۹	۵-۵-۵- استقرار سیستم مناسب کنترل داخلی مرتبط مدیریت ریسک نقدینگی
۱۹۰	۵-۶- تبعات عدم نظارت بر ریسک نقدینگی
۱۹۰	۵-۷- مدیریت ریسک نقدینگی و بحران ناگهانی
۱۹۱	۵-۸- شاخص‌های ریسک نقدینگی
۱۹۱	۵-۹- اندازه‌گیری ریسک نقدینگی در بانک
۱۹۲	۵-۹-۱- روش‌های اندازه‌گیری ریسک نقدینگی در بانک
۱۹۳	۵-۹-۲- حوزه‌های مورد توجه در اندازه‌گیری ریسک نقدینگی
۱۹۳	۵-۹-۲-۱- ریسک‌های نقدینگی محتمل
۱۹۵	۵-۹-۲-۲- ریسک‌های نقدینگی ناشی از فعالیت‌های ارزی
۱۹۵	۵-۹-۲-۳- ریسک‌های نقدینگی ناشی از سیستم‌های تسویه و پرداخت
۱۹۶	۵-۱۰- دلایل بالا بودن ریسک نقدینگی در بانک‌های اسلامی
۱۹۷	۵-۱۱- راه‌هایی برای مدیریت ریسک نقدینگی
۱۹۹	۵-۱۲- راه‌کارهای عملی برای رعایت الزامات کمیته بال در رابطه با مدیریت ریسک نقدینگی
۲۰۲	منابع و مآخذ